

iz Križevc je vodil g. pevovodja kaplan Ašič. Odpeli so »Po zimi iz šole«. Zbor ima dobre glasove, vneto poje ter točno sledi svojemu pevovodji. Iz Gornje Radgone je prišlo pod vodstvom pevovodje g. Čiriča kakih 30 pevcev. Zbor od Sv. Tomaža pri Ormožu, ki ga vodi pevovodja g. Zemljčič, je zapel »K polnočnici«; zbor je številčno šibek, a svojo nalogo je prav dobro rešil in seveda prejel primerno priznanje. Skupni mešani zbor pod vodstvom g. Potočnika je zapel »Vstal je Gospod« s spremljavo klavirja in harmonija, to je večje glasbeno delo, ki zahteva globlji uživetja. Mešani zbor iz Male Nedelje, ki ga vodi pevovodja g. Verzel, je zapel odlomek iz

»Jeftejeve prisrege«. Tudi Verzej je prišel s svojim mešanim zborom. Ljutomerčani so pa že stari znanci, ki kaj pridno in požrtvovalno delajo. Zapeli so: »Oj z Bogom ti, planinski svet«, mešani zbor, in »Pogled v nedolžno oko«, moški zbor. Zbor vodi g. Potočnik. Oba zbora, mešani kakor moški, sta bila lepo ubrana. P. Kamilo Kolb, ki je posetil to Sattnerjevo proslavo, je zapel ob velikem navdušenju publike s svojim orjaškim glasom solo iz kantate »V pepelnici noči«, spremljala ga je na klavirju gospa Minka Zacherl. Skupni zbori so končno podali »Našo pesem«, ki je mogočno donela v svoji preprosti veličastnosti živo in toplo iz srca. — Vsekakor se mora

izreči izredno priznanje vsem pevovodjem in pevcem, zakaj lepi uspeh je vse navdušil za nadaljnjo smotreno delo, ki naj kmalu pokaže novih uspehov.

V nedeljo dne 23. t. m. vsi na koncert ljutomerskega pevskega okrožja, ki se vrši v Križevcih popoldne ob 3. uri v Slomšekovi dvorani. Nastopi sedem zborov okrožja z izbranim sporedom. Pridite!

Ne veste, kaj bi predavali ljudem? Naročite si knjižice »Slovenskega gospodarja« in povejte posebno mladini tudi kaj praktičnega. Radevolje sprejememo tudi predloge, kake knjižice naj bi se izdali za vaša društvena predavanja gospodarskega značaja.

Odprta noč in dan so groba vrata

Sv. Trojica. V začetku meseca junija je ležal na mrtvaškem odru, ovenčan z najlepšim cvetjem in vencem, 21letni mladenič Karol Vračko. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala številna množica ljudi. V miru počivaj, dragi naš Karl!

Polenšak pri Ptuju. Zadnje sredo smo v lepem številu spremljali tja na njivo mirnega počitka telesne ostanke blage matere, dobre žene, vdove Tobiasa Verone, kmetice iz Strejac. Težka naduha ji je v 71. letu starosti pretrgala nit življenja. Mirna in lahka je bila smrt te pravične, poštene in dobre žene. Naj ji bo ljubi Bog obilni plačnik! Kdo naj opiše število tistih, ki jim je kumovala pri sv. krstu in sv. birmi? In koliko je pokojna darovala in sama napravila v prejšnjih časih za našo župno cerkev in za domačo krasno kapelo z lepim zvonom, ki ji je milo donel v zadnji pozdrav! Mogočno pa so oznanjali njeno radodarnost peteri veliki zvonovi iz stolpa župne cerkve, za katere je darovala velike svote. Zadele pa so njo in njenega pokojnega moža tudi večkrat hude nesreče: pri živini, na polju; ogenj je upepelil hišo in gospodarsko poslopje in vse, tako da sta si ovsenega kruha izprosila od dobrih ljudi. Pa ni tarna-

la in klela, ni se preveč žalostila, ampak je vedno in vedno ponavljala besede Jobove: »Bog je dal, Bog je vzel, bodi slavljeno njegovo sveto ime!« I. danes se vidi radi tega zupanja v Boga najobilnejši božji blagoslov. Dragi in blaga Verona, počivaj v miru! Hčerki edinki in njenemu možu ter celi rodbini naše iskreno sožalje! — Med nebeške krilatec je vzletela na binkoštno soboto dušica otroka Roškar Marije iz Pritinske. Naj tam v družbi angelov prosí milosti in sreče za svoje domače in za nas, posebno pa za svojega uječa Martina, ki je tako naglo preminul na velikonočno nedeljo zvečer!

Luče. Na binkoštni pondeljek dne 9. junija smo pokopali ob veliki udeležbi ljudi iz cele fare in ob spremstvu tukajšnjih gasilcev vobče priljubljenega, jako uslužnega in pridnega farnega cerkovnika Ivana Krebs, ki je umrl v 71. letu svojega življenja, ponoči od petka na soboto. Blagopokojni je v svojem življenju veliko delal in trpel po Ogrskem in Romuniji, da si je prislužil toliko, da si je postavil doma v Lučah svojo hišo. Pred kakimi dobrih 20 leti je nastopil službo tukajšnjega farnega cerkovnika, katero službo je opravljal prav zvesto, marljivo in skrbno. Bil je dobre-

ga in vernega srca. Pogosto je prejemal sv. zakramente. 14 dni pred smrtjo je zapazil, da so se pasle ovce po neki rži. Šel jih je zavrnit. Pri tem pa je starček nesrečno padel, si zlomil rebro in zadobil notranje poškodbe, tako da je na posledicah umrl. Še dne 4. t. m. je mežnaril, potem pa se peljal k zdravniku, na večer je legel in bil previden s sv. zakramenti. Prejel je sv. obhajilo še v četrtek in petek. Naglo je hujšal, dokler ni dne 9. t. m. ob enih v Gospodu zaspal. Domači pevski zbor mu je zapel pesmi žalostinke pred hišo, v cerkvi in na pokopališču, domači g. župnik pa se je ob odprtem grobu poslovil od rajnega ter mu želel večni pokoj, žalujočemu sinu organistu Albinu Krebs in hčerki Mariji por. Kaker tolažbo v Bogu sv. Duhu, vsem pogrebečem pa, da bi bili vedno toplji sv. Duha ter tako pripravljani na neznan odhod v skrivnostno večnost. Saj vsak mrlič oznanja: Danes meni, jutri tebi!

Sladka gora. Dvakrat je že letos obiskala nemila smrt dobro krščansko hišo Führerjevo v Dolgi gori ter pretrgala življenje dveh zakoncev Martina in Ane Führer. Ločiti sta se morala od ljubih in dobrih otrok, dragih sosedov in prijateljev ter odšla k Bogu po

obnove, katera je krepila skozi desetletja našega kmeta in je dala lepim krajem Slovenskega Štajerja nad vse prikupljivo vinogradniško lice.

Bogznaj, kaj vse se uči naša mladež iz zgodovine, prepričan sem pa, da ni zabeleženo v nobeni naši učni knjigi, kdo je bil Ivan Balon in kako je pomagal štajerskemu vinogradniku, kakor nikdo ne pred njim in dosedaj ne za njim!

Dodatek.

Popis dobe med propastjo stare trte ter vstajanjem amerikske bi ne bil popoln, če bi se ne dotaknili zvonjenja ter streljanja proti toči.

Trta, stara ter nova, imata skupnega sovražnika — točo. In proti temu uničevalcu, ki grozi s svojim ledenim bičem iz nebesnih oblakov, se je boril vinogradnik v vseh časih z vsemi mogočimi pripomočki. Gotovo najstarejše obrambno sredstvo v poletni ter jesenski hudi uri je zvon. Ob pojavu nevarnih oblakov se pač oglasi glas zvona iz zvonikovih lin. In glas bronca, spremljan od goreče ljudske vere v božjo prizanesljivost, razganja oblake in odganja točo. Gorje

cerkovniku, ki bi zamudil z zvonjenjem in bi zabila kraj v njegovi odsotnosti toča! Za take slučaje poznajo naši vinogradniki občutno kazen: nemarni ali zanikerni cerkovnik se mora obrisati za vinsko zbirco.

Drugi razganjač točinih oblakov pa je — strel. Streljanje proti toči mora biti zelo staro in so branili z njim pred opasnimi nevihtami že staro trto. Streljali so iz topičev in iz pištol. Strelač je vzel v roke dve nabiti pištoli, jih prekrizal (položil eno preko druge) in tako ustrelil proti nebu.

Običaj streljanja proti toči je bil ukoreninjen po hrvatskem Zagorju ob Sotli. Hrvati so pobirali prostovoljne prispevke za smodnik po obeh straneh Sotle. Streljali so od pozne spomladi do trgate in to ob pojavu količkaj zamotanih ter neurje obetajočih oblakov. Pokalo je izpred zagorskih cerkev, z gričev ter holmov, kakor bi bili dobri kumeki najsrdečiji boj s Turki. Hrvatskim strelcem je bilo pokanje možnarjev in pištol v največjo zabavo; starejši ljudje so trdno verovali, da je mogoče prepoditi nevarne megle s strelji in so darovali radi za smodnik.

(Dalje sledi.)

škafli potem podaril muzeju v Hullu v spomin na Parryjeva ter Rossova potovanja. — Skoraj sto let se ni nihče zanimal za obe konservi, ki sta ostali zaprti. Vsi so pač mislili, da sta pokvarjeni. Toda leta 1913 tedanji ravnatelj muzeja ni mogel premagati svoje radovednosti in ju je odprl. V eni je bilo prekajeno goveje meso, v drugi grahova kaša, oboje v neoporečenem stanju. Pokušnija je dognala, da nista konservi v sto letih izgubili niti senčice svojega okusa.

Najbolj nevarna naravna prikazen je blisk. Eden sam blisk traja 1/100.000 sekunde in sproži 50 milijonov konjskih sil,

plačilo za njuno trudapolno življenje, ki je bilo vseskozi uravnano po božji volji. Prva je morala zapustiti meseca januarja svojo družino po kratki bolezní mati in gospodinja Ana, rojena Jevšenak. Rajna je bila žena, o kateri je veljal pregovor, da podpira tri vogle pri hiši. Ze dalje časa bolelni 7letni njen zakonski tovariš Martin ni mogel preboleti bridke izgube. Čutil je bližajočo se smrt, dal urediti svoje premoženjske razmere in dne 4. junija je v Gospodu zaspal. Pri pogrebu je manjkal njegov najmlajši sin, ki služi pri vojaki v južnem delu naše države ter radi velike oddaljenosti ni mogel dospeti pravočasno. Rajna zakonca sta bila dobra vzgojitelja, izredno delavna in varčna gospodarja ter zelo uslužna napram vsakemu, ki je potreboval njune pomoči. Zapustila sta dobro vzgojene otroke, ki so jima zlasti ob koncu življenja bili v tolažbo s pravo otroško ljubeznijo. Ker sta rajna redno in pogostokrat pri obhajilni mizi iskala moči in pomoči v vseh prilikah njunega življenja, sta tudi oba tik pred odhodom s sveta bila pokrepčana s sv. poponico. In ko je gospod župnik pri odprtem grobu tolažil žalujoče, je povdaril besede: »Kakršno življenje, takšna smrt.« V hišo so smeli prihajati samo dobri časopisi, med njimi seveda tudi »Slovenski gospodar«, ter so staršema pomagali pri vzgojnem delu. Naš »Slovenski gospodar« zahaja tudi v domove že osamosvojenega sina in hčere. Žalujočim naše sožalje!

Pred 300 leti.

Lani je poteklo 300 let, kar je bila v Rusiji objavljena prepoved kajenja. To prepoved so izdala ob enem državna in cerkvena oblastva. Cerkevna oblastva so za prepoved navedla več verskih razlogov. Kajenje tobaka je bilo proglašeno za zlo, ker ljudstvo trati denar za tobak, mesto da bi kupovalo kruh; dalje zato, ker je kajenje oviralo delavca na delu in ker je bilo vzrok mnogim težavam. Glavni vzrok pa je bil ta, da so kadilci prinesli s seboj v cerkev duh po tobaku in s tem kvarili razpoloženje v cerkvi. Radi tega je bil l. 1634 izdan ukaz, ki prepoveduje kajenje tobaka in prodajo tobačnih izdelkov. Za neposlušnost so bile prav občutne kazni. Krivcem so razrezali nos, poleg tega so jih javno pretepali na trgih. Veliko ljudi je bilo radi kajenja tobaka pregnanih v Sibirijo. Pregnani so bili tudi tovariši grškega metropolita Mirre, ki so prispeli v Rusijo. Metropolit Mirre, ki je sam kadil, je bil interniran v nekem samostanu. Ruski patriarh Nikon ga je hotel še hujše kaznovati. Kronika pripoveduje, da je končno zbežal iz samostana.

★

Konjske dirke na morskem dnu.

Ob izlivu Labe v Severno morje leži mirna ribiška vasica Duhnen, ki se s tem lahko ponaša, da vprizori vsako leto konjske dirke na morskem dnu. Prireditve se vrši v poznem poletju in jo obišče obilo gostov iz bližnjih in tudi daljnih krajev. Tisoči tujcev iz Bremana, Hamburga, Hanoverja in ostale

Nemčije se udeležijo te svojevrstne prireditve. Vse je urejeno kot pri drugih konjskih dirkah, le tekališče ni pokrito s travo. Med letom je cela pokrajina do roba vasi zalita z morjem. Ko nastopi poletje in z njim oseka, odteče vodena masa zopet v Severno morje. Iz valov se dvigne prostrana dežela in tedaj pride čas, ko se vrši vsakoletna

konjska dirka. Kmalu se zbere pestra družba in prireditve se začne v ravnini, kjer je še pred nekaj dnevi valovalo morje. Nedaleč v ozadju še plovejo prekooceanski velikani, ki napravljajo na udeleženca čuden vtis. Oseka pa ne traja dolgo in zopet zagrnejo morski valovi prostrano ravan, kjer so se vršile konjske dirke.

Sesterče pri Pragerskem. Pri nas so dne 30. maja zvečer neznani tatovi vlomili v klet posestnika Jožefa Korošec, po domače Pernat ter mu odnesli 20 litrov žganja, 32 litrov bučnega olja in okoli 100 litrov vina. Kakor se domneva, je bilo tatovom dobro znano, kje hrani omenjeni posestnik svoje stvari. Upamo, da se bo marljivim orožnikom iz Ptujске gore posrečilo, tatove izslediti in izročiti te dolgoprstneže roki pravici, da prejmejo zasluženo kazen. Da bomo brez skrbi spali, bi bilo dobro, da bi se po vaseh v poletnem času organizirala civilna nočna straža, drugače ne bo miru pred delamržeži. Fantje, pokazite se, da ste bili vojaki, isto možje!

Sv. Trije kralji v Slov. goricah. V torek dne 25. junija začnemo slovesno evharistično tridnevno kot pripravo na praznik božjega Srca; vodila jo bosta dva č. oo. kapucina iz Maribora. V torek in v petek bosta dve pridigi, v sredo in četrtek pa tri. V torek zvečer bo pridiga za žene, v sredo zvečer za može, v četrtek zvečer pa za mladino. V noči pred praznikom Srca Jezusovega bomo imeli ponočno čiščenje sv. Rešnjega Telesa: od 9. ure zvečer do 3. ure zjutraj bodo molili moški, od 3. do 5. ure pa ženske. Tridnevno zaključimo pri pozni službi božji na praznik božjega Srca z veličastno procesijo sv. Rešnjega Telesa in s kipom božjega Srca. Sosednje župnije pridejo v procesijah k slovesnemu sklepu. Častilci in častilke božjega Srca iz Slovenskih goric, zlasti še tisti, ki ne morete na evharistični kongres v Ljubljano, na veselo svidenje v romarski cerkvi Sv. Treh kraljev!

Sv. Urban pri Ptuju. V nedeljo dne 2. junija se je odkril in blagoslovil spomenik možem in mladeničem urbane župnije, ki so padli v svetovni vojni. Že leta 1929 je takrat ustanovljeno Društvo bivših vojakov in invalidov vzelo na prvi seji v pretres, da se postavi primeren spomenik našim padlim. Sklenilo se je, da se postavi spomenik pred cerkvo na prostoru, ki je bil last Hranilnice in posojilnice, katera je radevolje odstopila prostor. Leta 1930 je bil postavljen, pa razne zapreke od več strani so zabranile, da ni bil izgotovljen. Lansko leto pa se je kljub težki krizi zavzel tajnik Hranilnice in posojilnice, da se spomenik dokonča. Dne 2. junija je bila slovesna blagoslovitev. Kljub dvadnevnu deževnemu vremenu se je prostor okrog spomenika najlepše okrasil s smrekami, z zastavami in vencí, katere so napletle dekleta. Številni vencí so bili tudi položeni od svojcev posameznih padlih. Na predvečer ob sedmih so bile mrtvaške molitve in večernice za padle ob ogromnem številu ljudstva. Po zaigrani žalostinki pred spomenikom, na katerem se je blestel električno razsvetljen napis: »Slava Vam, junaki, padli za domovino«, je ljudstvo spremljalo godce na hrib Ostrovec, kjer je gorel kres ob spuščanju raket. V nedeljo smo imeli čast sprejeti več odličnih gostov, odpo-

slancev združenja borcev »Boj« iz Ljubljane, kakor bivšega vojnega kurata Mirka Ratej iz Trbovelj, dr. Hacina iz Ljubljane in Ferdo Gradišnika iz Celja. Tudi naš sorojak dr. Pihlar iz Maribora je nas s svojo gospo počastil, kakor tudi veliko drugih. Prisostvovali so tudi slovesnosti zastopnik sreskega načelstva in nekaj vojaških dostojanstvenikov. Med gosti so bile zastopane bližnje bojovniške skupine, posebno številno skupina Grajena s svojim načelnikom na čelu. Ob pol 10. uri je imel bivši vojni kurat Ratej ob asistenci bivšega vojnega kurata Leionja župnika pri Sv. Bolfenku, in domačega g. kaplana pred spomenikom sv. mašo s primernim cerkvenim govorom. Pozdravni govor zbranim gostom je imel bivši nadučitelj Rudolf Kocmut. Nato se je vršilo odkritje in blagoslovitev spomenika. Godci so zaigrali žalostinko, nakar so domači pevci zapeli »Oj Doberdoba«. Nato je bil spomenik izročen v oskrbo g. predsedniku občine Sv. Urban. Njen predsednik je slovesno obljubil, da bo občina zmiraj skrbela, da bo spomenik ostal v dobrem stanju še poznim rodovom. Položeni so bili vencí s primernimi govori od sedanje občine Sv. Urban in od zastopnikov bivših občin urbane župnije. Lepe besede so govorili dr. Hacín, dr. Pihlar in Ferdo Gradišnik. Ljudje so ganjeni poslušali. Naposled se je domači gospod župnik zahvalil vsim došlim in zaključil celo izvanredno slovesnost.

Ormož. Za starešino finančne kontrole v Ormožu je imenovan g. Hinko Vinčar, dosejaj finančni preglednik v Ormožu. Imenovan službuje že 11 let v Ormožu v splošno zadovoljstvo prebivalstva.

Sv. Križ pri Belih vodah. Z vso slovesnostjo smo praznovali romarski shod na binkošni pondeljek. Na tej veličastni gori, raz katere se nam odpira razgled prirodnih krasot slovenske zemlje, se je zbrala množica nad 3000 romarjev, da v tej čarobno tih gorski samoti za trenutek pozabimo skrbi in težo življenja. Na predvečer je bila pridiga, nato je opravil slovesne večernice domači č. g. Ogulin Janez, pri katerih je poleg domačega pevskega zbora pod vodstvom g. Mirkac Miloša navdušeno prepevalo vse ljudstvo. V pondeljek je bilo šest sv. maš in dve pridigi. Le prihajajte, saj bo pridige še dovolj. Poleg petkov bodo letos še sledeči shodi: Janez Krstnik 24. junija, Srce Jezusovo 28. junija, lepa nedelja 14. julija, sv. Ana 26. julija, povčanje sv. križa 14. septembra, rožniška nedelja 6. oktobra, dušni petek 8. novembra in sv. Katarina 25. novembra.

Žuželke in rastline.

Danes ve vsak učenček, kakšno vlogo imajo žuželke pri oploditvi rastlin. Brandenburški botanik Christian Konrad Sprengel je leta 1793 v neki svoji knjigi kot prvi opisal to vlogo. Sprengel pa je umrl leta 1816, ne da bi učakal priznanja svojemu odkritju. Šele 47 let pozneje je Charlesa Darwina bo-